

gotin Humeck. Na 75 tabelah pojasnjuje Begove opise tako nazorno, da ne boš menda nikdar v zadregi glede določite posameznih vrst. Vidimo gobo v njenem prvem razvoju in doraslo, od zgoraj, spodaj in od strani, često v njeni značilni okolici med listjem, iglovjem ali travo, z narezanim klobukom, da vidimo barvo mesa itd. Nobena ljudska in srednja šola ne bodi brez teh krasnih učnih pripomočkov. Bodi knjiga, ki je prva te vrste v jugoslovanski strokovni književnosti toplo priporočena.

—k **Izpremembe in dopolnitve stanovanjskega pravilnika** so izšle kot posebna brošurica pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Brošurica s poštnino vred velja 4.50 Din. Stanovanjski zakon. Pravilnik in Izpremembe skupaj pa veljajo s poštnino vred 15 Din.

—k **Thomane L.: Lokalna železnica.** Komedija v treh dejanjih. Ljubljana 1923. Izdala »Zveza kulturnih društev«. Strani 84. Peti zvezek zbirke Oder, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, prinaša izvrstno Thomejevo komedijo Lokalna železnica. Priporočamo jo vsem podeželskim odrom.

—k **Ženski svet.** Pravkar je bila razposlana 5. številka »Ženskega sveta«, ki prinaša sledečo vsebino: (B.) Obrazi in duše II. — Sarah Bernhardt (s portretom). — A. I. Kuprin (iz rusčine prevela P. Hočevarjeva): Olesja. — Dr Ivan Lah: Gabrijan in Šemblija. — Anica Lebarieva: Slaboten otrok — materina posebna skrb. — Davorinka Deželova: Lepi dom — ljubi dom. — Marica Bartolova: Jubilej. — Iva Rod I.: Pesme. — Poldi Leskovec: Gorje. — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Gospodinjstvo. — Materinstvo. — Kuhinja. — Iz naše skrinje. — Ročno delo. — Razgovori. — Listnica uprave. — Modna priloga v peti številki obsega 6 strani ter prinaša prav čedne modele, med temi tri lične oblekice za birmanke, več vzorcev na križce (moravski motiv) risbe za okraske k modelom, perla in zavese za okno ter popis modne priloge. Stremiljenje za napredek tega letnega slovenskega ženskega lista se izraža v vsaki novi številki bolj in bolj in ni čuda, da se dan za dnem oglašajo nove naročnice. — Vse one, ki so se priglasile pozneje, ko je pošla že II. naklada prvega zvezka, prosijo upravo potrpljenja. Čim bo dotiskana tretja naklada I. zvezka, ga dopolnje uprava vsem onim, ki ga niso še prejeli.

—k **Jošp Kostanjevec: Zbrani spisi.** 1. zvezek. V samozaložbi je v tiskarni »Panonia« v Gornji Radgosti izšel te dni prvi zvezek Kostanjevevih zbranih spisov. — Zvezek obsega 80 strani in prinaša tri pisateljeve prvence, povesti »Na Silvestrov večer«, »Kmetiška ljubezen« in »Škof«. Vsa izdaja je preračunjena na okroglo 40 zvezkov, ki bodo izhajali v mesečnih presledkih po eden ali dva zvezka v 2000 izvodih. Spisi so urejeni kronološko torej tako kakor so nastali. Pisatelj omenja v uvodu »Na pot« — križev pot svojega življenja s katerim je bil često zvezan začetek in konec poedinih spisov. Ob koncu namerava izdati poseben dodatek celotni zbirki, pod naslovom »Moje življenje«. — Toplo priporočamo!

Naše narodno prosvetno delo.

Anketa o našem narodnem prosvetnem delu.

DELAVSKA LJUDSKA VISOKA ŠOLA.

(Konec.)

Delavska ljudska visoka šola v Ljubljani si je stavila nalogo kakor sem to že omenil, da pokaže v prvem tečaju svojega obstoja delavstvu najvažnejše niti in medsebojne vezi v kulturnem razvoju. Za prvi začetek bi naj omogočil ciklus desetih predavanj razumevanje vseobsežnega razvoja ter opozoril na medsebojne vplive, na gonilne sile in na ovire v tem razvoju.

Posamezna predavanja bi pokazala vsesplošni razvoj v naravi in kulturni razvoj človeštva razvoj orodja, tehnike, načina proizvajanja, ustroja družbe in države, duhovnega življenja itd. Obenem na bi krepko podčrtala vsaj glavne medsebojne vezi in vplive, tako na primer vpliv iznajdb na razvoj tehnike, vpliv razvoja tehnike na način proizvajanja in s tem posredno na ustroj in strukturo družbe, na obliko države, na vse gospodarsko, socialno in politično življenje, nadalje vplivi znanosti, umetnosti in re-

ligije na kulturno življenje in na družbo itd.

Predvidevati bi morali, da se tako obširna snov da le težko obdelati v tako ozkem ciklu. Ze takoj spočetka je nastala potreba da se vrinejo še nekatera sorodna predavanja. Prvi del cikla je tako neprestano naraščal in najbrž ne bo mogoče vse snovi niti površno obdelati še sedaj spomladi, dokler je čas za slično delo pripraviti. Del načrta bo treba pustiti za jesen.

S svojim delom je začela Delavska ljudska visoka šola na belo nedeljo, dne 8. aprila 1923. Ker niso bila še izdelana in potrjena pravila je vzel vse nieno delovanje Akad. socialno-pedagoški krožek pod svoje okrilje. Univerza pa je dovolila začasno veliko dvorano za predavanja. Kakor skrbi tudi pri drugih kulturnih narodnih univerza vsaj deloma tudi za duševno hrano nižjih plasti ter vodi izobraževalno delo med narodom, tako je tudi naša univerza šla na roko Delavski ljudski visoki šoli. Več vseučilišnih profesorjev je obljubilo, da bodo sodelovali s predavanji in po potrebi tudi v tečajih. — Trebalo bi le spraviti oba dela, reprezentante najvišje izobrazbe in delavstvo v tesne medsebojne stike, tako da predavatelji in voditelji tečajev spoznajo potrebe in duševnost delavstva ter si vzamejo to za merilo pri svojem delovanju.

Uvodno predavanje: »Proletariat in problemi njegove izobrazbe«, je imelo namen, da pokaže delavstvu eminentno važnost prave globoke izobrazbe in glavne naloge, ki jih ima delavstvo na vzgojnem področju. Vedno važnejšo vlogo igra delavstvo in kakor kaže smer razvoja, ga čakajo težke naloge zlasti na gospodarskem in političnem polju. Za vse naloge ki mu jih prinaša razvoj pa se mora temeljito pripraviti, ker sicer sploh ni upanja na zdrav izhod iz današnje vsesplošne svetovne krize. Čuvati mora svoj najnežnejši naraščaj ter ščititi šoli odraslo mladino, ki se neusmiljeno izkorišča. Obenem pa se mora boriti za vpliv na osnovno šolo ter ji dajati za vzgojo lastne dece gotove smernice. V Nemčiji delavstvo to že deloma vrši in pod njegovim pritiskom zadobiva ideje delovne in produktivne šole na resnosti, njeni principji se tudi v praksi vedno bolj in bolj uveljavljajo. V interesu delavstva je da se šola spet približa življenju ter se prilagodi današnji dobi. — Tako mora delavstvo samo paziti na zdrav razvoj in na vzgojo mladine od rojstva naprej ter se mora pripravljati za naloge, ki ga čakajo. Refren vsega je — izobrazba. Toda to je izobrazba delovnega človeka, ki mora biti najtesneje spojena z njegovim delom in življenjem in ki ga usposablja za samostojno mišljenje in razsojanje za samostojno ustvarjanje na kakem področju in za uravnavanje vsega dejanja in nehanja v smislu najvišjih etičnih norm. Delavska ljudska visoka šola je le en člen v vzgoji najširših plasti, ki hoče mašiti vrzeli, kakor jih je hote ali ne hote pustila ljudska šola in domača vzgoja, ki hoče pomagati razvijati vse tvorne sile delavstva.

Na željo delavstva samega je predavatelj to predavanje ponovil par nedelj pozneje, ker je bilo uvodno predavanje slabo obiskano. Diskusija po predavanju je bila mestoma zelo živahna ter se je sukala okrog prave izobrazbe, ki mora stati nad strankami in izven strank, nadalje okrog vzgoje, okrog šolstva, okrog kulturnega dela v strokovnih organizacijah in političnih strankah itd.

Od bele nedelje so se vršila redno vsako nedeljo (z izjemo binkošti) predavanja z diskusijo v prej omenjeni smeri, tečajev pa še ni bilo mogoče doslej realizirati.

Šolski odri in pevski zbori.

—ph **Šestrazredna osnovna šola v Cerkljah pri Kranju** uprizori v nedeljo, 3. junija 1923 ob 3. uri dramatisirani opis: »Posavje«. Spisal **Josip Lapajne**. Vodja igre: g. Milan Pavlovec. Pevovodja: g. Peter Potočnik. Dohodki za šolski oder. Vstopnina: sedeži 5 Din, stojišča 3 Din. Pričakuje vas Cerkljanska šola.

—do **V Šmarju pri Jelšah bo šolska prereditev** dne 24. junija ob 15. uri. Igra s petjem: »V kraljestvu palčkov«. Narodne pesmi in deklamacije.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Ljubljanskemu učitelstvu.** — **Drva!** Naročila takoj oddajam. Vsakdo jih dobi v času, ki si ga je določil. Kdor želi drva za katerikoli mesec, naj mi spo-

roči, ker bodo na razpolago! — Plačevanje: obroke mi vroči naročnik osebno ali po pošti. — S količino, kakovostjo in ceno je gotovo vsakdo zadovoljen. — Ugodna prilika tudi za naše prijatelje tu. Vsakomur rad ustrezem. — **St. Legat, Prazakova ulica 3, I. nadstr.**

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva!** Kaj morajo čimprej storiti?

1. Javiti delegate in namestnike za pokrajinsko skupščino v Ptuj po poslovniku § 28. b), § 29., § 38. — Kjer ni več društvenega zborovanja, naj javi delegate društveni odbor. To naj store društva takoj!

2. Javiti po enega delegata in enega namestnika za glavno skupščino UJU v Ljubljani v zmislu čl. 18. pravil UJU.

3. Javiti imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov ter točno sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. To naj store društva takoj!

4. Javiti število članov, ki potrebujejo izkaznice za vožnjo po južni železnici na pokrajinsko skupščino v Ptuj. Zahtevamo število izkaznic za polovično vožnjo, bomo razposlali na predsednike društev.

5. Javiti predloge za stalne člane odsekov po poslovniku § 21. e), k), § 37.

6. Javiti govore in predloge za skupščino § 23. a).

7. Oskrbeti legitimacije za delegate in člane odsekov § 18., § 80. — Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama.

UJU pov. Ljubljana.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje 16. junija t. l. ob 10. uri v Slatinu po sledečem vzporedju: Poleg običajnih točk poročata tajnik in blagajnik. Predavanja: »Pravo in nepravo tovarištvo«, poročata tovariš Volavšek. »Kmetiški pouk«, poročata podpisani. Volitve: 1. Poročevalcev o stanju šolskih vrtov. 2. Volitev odbora F. S. 3. Delegatov za pokrajinsko skupščino. Pobiranje članarine za »Slovensko šolsko Matico«. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — T. Kurbus t. č. predsednik.

+§ **BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje 9. junija 1923 ob 9. uri na Vinici. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino. 4. Ivan Cankar in slovenski učitelj — poročata tovarišica Marija Fabjanova. 5. Slučajnosti. 6. Zgodovina Vinice in ogled okolice — pojasnjuje tovariš Fr. Lovšin. — Ker se bomo peljali na Vinico z vozmi, sporočite svojo udeležbo **sigurno do 4. junija 1923** tovarišu Štrublju v Črnomeli. Vožnja bo veljala okroglo 25 Din. Odhod iz Črnomlje točno ob 6. uri, povratek ob 20. uri. V slučaju slabega vremena se vrši zborovanje isti dan, izvzemši 6. točko, z istim vzporedom ob 13. uri v Črnomlju. **Tovariši! Dolžnost vsakega učitelja je, da natančno pozna svoj okoliš, zato vsem na veselo svidenje na Vinici!** — Odbor.

+§ **SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ** zboruje v sredo 6. junija ob 8. uri na Gornjem. Poleg običajnih točk sporeda je tudi predavanje tov. Sotlarja o temi: »Uvod v narodno gospodarstvo«. — Predsednik.

+§ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJGRAŠKI OKRAJ** zboruje glasno društvenega sklepa v četrtek, dne 7. junija ob 9. uri v Slovenjgradcu s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi, društvene in stanovske zadeve. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino UJU. 4. Prevedanje. 5. Razgovor o »programu UJU«. 6. Slučajnosti. Pred zborovanjem je ob 8. uri seja stalnega konferenčnega odbora. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je obvezna. — Predsednik.

+§ **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 9. junija t. l. (sobota) na Bledu po prihodu dopoldanskega ljubljanskega vlaka. Vzpored: 1. Otvoritev po tov. predsed-

niku. 2. Tovariš E. Schiffrer poročata o Jovanovičevem programu UJU. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 4. Slučajnosti. K točki 2. vabimo vsled poziva UJU poverjeništvu člane, da se vsi udeležijo razprave. Stavite izneminjevalne predloge pismeno, ki jih oddaste na zborovanju tov. tajniku. Program UJU je tolike važnosti, da se moramo za debato vsi pripraviti. — Predsednik.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** zboruje dne 9. junija t. l. v Ribnici na deški osnovni šoli. Radi važnosti zborovanja in najbolj prikladne zveze smo se morali zopet odločiti za Ribnico. Na dnevnem redu poleg običajnega: Referati o programu UJU. Glede kosila se je obrniti na ravnateljstvo meščanske šole. Začetek zborovanja ob pol 11. uri dopoldne. Odsotnost je treba opravičiti. Ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, pričakujemo kar največje udeležbe. Zdravo.

+§ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ (ZBOROVANJE)** je v odborovi seji dne 27. maja t. l. sklenilo proslavo svoje 50letnice preložiti na 2. september 1923. Zato na izlet društvo 9. junija t. l. na Hum, kjer se vrši ob 9. uri zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Program UJU. 4. Eventualno predavanje. 5. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino dne 7. in 8. julija t. l. v Ptuj. Opomba: 1. Toplega obeda ne bo, zato si naj prinese prigrizek vsak seboj: dobiti pa bo kruh in pijačo. 2. Ob slabem vremenu se vrši izlet en teden pozneje. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

+ **KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO** dne 22. marca 1923. v Kozjem ob prav številni udeležbi. Izostali so trije člani, od katerih se dva radi boleznimi nista mogla udeležiti zborovanja. Le o tretjem, najbližjem tovarišu nismo izvedeli, kaj ga je zadržalo doma. V pozdravnem govoru je tov. predsednik pristrčno pozdravil tov. Sajevičev in Šadlerjevo ter tov. Kosa kot nove člane društva.

Prečital se je nato zapisnik zadnjega zborovanja, ki se je odobril, ter so se obravnavali dopisi.

Predavanje. Tov. Šetinc je podal zanimive črtice o bivših kulturnih delavcih v kozjanskem okraju. V svojem poročilu ni opisal samo pesnikov, ki so živeli v tem okraju ter kot taki obče zasloveli, temveč je predložil življenske prilike tudi onih, kojih ime ni tako zaslovelo, a so si s svojim kulturnim delom stekli mnogo zaslug tako na gospodarskem, kakor tudi na zdravstvenem in pravnem polju.

Tajniško poročilo. Iz njega posnamemo, da je društvo v minulem letu štelo 25 rednih in 2 častna člana. Med letom sta odpadli 2 članici, pristopila pa 2 člana. Bila so 3 zborovanja. Predavanje je bilo 1 in 1 hospitacija. Odbor je imel 3 seje. — Društvo je bilo zastopano na pokrajinski skupščini poverj. UJU v Ljubljani. — Udeležba pri zborovanjih v minulem letu je bila povprečno 54%.

Blagajniško poročilo tov. Sketove izkazuje 1865.75 Din prejemkov in 1694.35 Din izdatkov, tedaj prebitka 171.40 Din. Računa sta pregledala tov. Mohorčič in tov. Rauterjeva ter našla iste v popolnem redu.

Novih volitev ni bilo, ker so se vsi zborovalci izrekli za stari odbor.

Zastopnikom učit. društva na pokrajinski skupščini je bil izvoljen tov. Kravarič, namestnikom pa tov. O. Rauterjeva.

Članarina znaša za l. 1923: 100 Din ter se je prvo četrtletje že pobrala.

Prihodnje zborovanje se vrši meseca maja v Podsredi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—tu Podmladek Rdečega križa v šolski veži. Prihodnjič!

—lu G. tov. Ivan Lapajne: Hvala za doposlane dopise. Porabimo po vrsti vse!

—lu H. Š. v Š.: Poročila in opis predavanj so vzeta iz društvenih poročil, kakor jih pošljejo poročevalci ki poročajo o zborovanjih okrajnih učiteljskih društev. Zadeva se da z njimi urediti.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Pokusite - - - - - **ŽIKO** - - in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Stevilna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Prazarni »Žika«, d. z o. z. Ljubljana, Rož. dol.